

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Piața Unirii No. 5.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

PARTEA NEOFICIALĂ

Cazul dela Calea Mare.

De câte ori e vorbă de frecuşuri dintre noi și frații ortodocși, totdeauna ni se umple sufletul de mâhnire și regretăm opera geniului rău care conturbă pacea dintre frați, și numai când nedreptățile și ilegalitățile săvârșite împotriva noastră sunt de un revoltător cinism, ne decidem, cu suflet îndurerat, a le aduce la cunoștința opiniei publice. Așa a fost cazul cu colonia Colonel Paulian din județul Satu Mare în anii 1929—30; așa e și cazul de față din comuna Calea Mare jud. Bihor. Am tăcut și am răbdat, deși dreptatea și legalitatea erau pe partea noastră, până când am văzut că lăcerea și încrederea noastră că adevărul și legalitatea tot va birui până la urmă, e luată de adversar drept semn de slăbiciune și neîncredere în justețea și onestitatea cauzei noastre. De aceea nu mai putem facea, ci denunțăm opiniei publice și cititorilor noștri cazul cerdincioșilor din Calea Mare cari, cu încălcarea cea mai evidentă a legii cultelor, au fost împiedecați de notarul comunal din Lăzăreni, Popescu, zis și „groful“, de-a-și deprinde dreptul lor de cetățeni liberi într'un Stat democrat, guvernat de un partid democrat: acela de-a trece dela un cult la altul. Căci iată cum s'au întâmplat lucrurile.

În Decemvrie 1930 mai mulți cetățeni români de religia ortodoxă română, cam 20 la număr, din comuna Calea Mare, județul Bihor, s'au prezentat, împreună cu primarul din comuna lor, deci în prezența ofițerului legal al stării civile, notarului cercual din Lăzăreni, ca să declare conform legii, însoțiți fiecare de către doi martori, că vreau să treacă dela religia ortodoxă la cea unită. D-l notar însă le-a pus fel de fel de piedeci, ba că nu-i cunoaște, ba să-i aducă acte de identitate, etc. etc., . . . deși îi cunoaștea pe fiecare personal, fiind toți născuți în cercul D-Sale notarial și lucrând aproape toți, cași cărauși, la firma D-sale de exploatare de păduri; căci D-l notar Popescu din Lăzăreni nu de-a geaba i-se zice „Grof“, împreună cu jidanul Grünstein din Oradea și alți mulți cointeresați puternici, e antreprenorul tuturor exploatărilor de păduri din regiune. De-acî îndră-

sneala D-sali de a trata ca pe niște mameluci pe bieții țărani români cetățeni liberi ai României Mari și democratice. Destul că d-l notar — cel puternic și „Grof“, a refuzat de a-și îndeplini îndatoririle legale prescrise de lege, față de niște bieți și oropsiți românași.

Vor fi avut creștinii din Calea Mare motivele lor ce le-or fi avut, de-a rămânea statornici în hotărîrea lor de-a părăsi ortodoxia și de-a trece la unire — noi nu putem cunoaște intențiunile și motivele lor interne, ei spun, că trec din convingere, pentrucă din activitatea preoților uniți, mai ales a călugărilor franciscani dela Drăgești, s'au convins că la uniți e adevăratul spirit bisericesc și creștinesc, — destul că în ziua de 16 Ianuarie 1930 iarăși și-au repetat stăruințele pe lângă D-l notar Popescu din Lăzăreni, ca să le facă formele legale de trecere. D-l notar Popescu, cu îndrăsneala ce-l caracterizează, sfidând orice legalitate și simț de dreptate, i-a luat cu ocări, le-a denegat serviciul legalmente datorit și i-a alungat dela cancelarie.

Oamenii necăjiți și îndârjiți acum de sfidarea și călcarea legalității prin D-l notar, au început a bate drumurile pela Oradea, pela prefectura județului, pe când era prefect actualul Dn prefect Petre Popoviciu, apoi pela fostul Dn prefect Ghica și alții.

La prefectură a fost mereu amânați cu vorba, ba că vor cerceta chestiunea, ba că vor face anchetă; până în ziua de azi însă nu li s'a făcut nimic. Adică, vorba vine, li s'a făcut, căci d-l notar, pe lângă că a făcut o flagrantă călcare de lege, refuzând cetățenilor liberi un serviciu impus de lege, a început să le facă oamenilor fel de fel de șicane: ba că au furat lemnele din pădure pentru zidirea bisericii unite, ba că îi strângea pe cei uniți cu plata impozitelor până când pe alții îi păsuia, promițându-le și lor păsuire dacă vor reveni la ortodoxie, ba că le denega autorizația de-a fierbe țuică, ba că nu le va da căraușie la firma sa, și celelalte șicane ce-i stau la dispoziție unui potentat ca d-l notar Popescu zis și „groful“.

Credincioșii uniți de mai înainte din comuna Calea-Mare — 30 de suflete, împreună cu cei nou veniți, având trebuință de un lăcaș de închinare, ne mai voind să se închine în biserica ortodoxă, pe care ei știu de ce o ureau, din propriile lor puteri au început

să-și zidească o bisericuță pe un lot expropriat ca loc de casă pus la dispoziție de un credincios neoconvertit. Seria șicanelor a început din nou, mai înțeleșite, deneșgându-li-se autorizația de a clădi, ba trimișând prin pre-tura din Ceica jandarmi să confiște lemnele de zidărie donate de consiliul comunal.

Bieșii oameni și-au amărit zilele în urma nesfârșitelor șicane pricinuite lor de d-l notar Popescu; dar cu toată prigoana și șicanarea au rămas și rămân uniși.

Episcopia unită din Oradea din adins a rămas neutră și nu s'a amestecat în chestiune, așteptând să se convingă de seriozitatea trecerii acestor credincioși și așteptând ca organele administrative să aplaneze chestiunea înveninată și altfel prea mult prin îndrășneala notarului din chestiune. În urmă, văzând nedreptatea ce li se face acestor oameni sincer convinși de religia unită, a intervenit la organele în drept, întâi la prefectura judeșului, ca să se pună capăt samovolnicilor notarului Popescu. Prefectura, în loc să procedeze repede, prompt și obiectiv, trășgănează chestiunea, declarând că nu are căderea să se amestece, schimbarea confesiunii fiind o chestiune personală a fiecărui cetățean și promite o anchetă care nu se mai ține și al cărei rezultat, după obiectivitatea arătată până aci de organele administrative, îl cam bănuim.

Așa stau lucrurile. Le-am relatat obiectiv, cum s'au întâmplat. Aceste toate se întâmplă într'o țară unde libertatea conștiinșei și dreptul de a profesă ori care religie recunoscută de Stat, este garantat de Constituție și de legile Țării. Aceste se întâmplă sub oamenii regimului nașional-țărănesc, partid eminent de democratic care pretinde a respectă drepturile cetățenilor garantate de legi.

Curios lucru, că tot atunci când notarul din chestiune împiedecă în mod abuziv și ilegal, ca unii credincioși să treacă la religia greco-catolică română, dănsul dă autorizașuni, pe bază de cunoștinșă personală, ca alșii, nenumărașii, să treacă la bapșiiși și tot felul de pocăișii, ba și unișilor le dă să treacă la ortodocșii. Avem la dispoziție zeci de aceste autorizașuni. Imparșialitatea și obiectivitatea e evidentă, nu?

Oare oamenii regimului nu-și dau seama, că prin tolerarea, ba chiar încurajarea acestor fel de abuzuri își pierd încrederea și popularitatea ce-au avut-o înaintea aceluși popor năpăștuit? Ori drepturile cetățenești sunt garantate în România noastră numai în favorul religiei „dominante“ în Stat? Să o știm asta precis.

De toată această șicană și tulburare a sufletelor e răspunșător notarul abuziv și cei ce nu i-au dat ordin la timp să se execute de îndatoririle sale legale, fără să facă pe apostolul și apologetul nici unei religii, căci nu asta e menirea lui. Ne place a crede, că d-l prefect al judeșului, cunoscut până acum ca un om obiectiv și imparșial, va da ordin, cu un ceas mai

de vreme, ca notarul din Lăzăreni să și facă datoria de funcționar public și atunci toate anchetele și paraanchetele vor deveni inutile. Căci de un lucru să fie sigur și D sa și cei ce vreau să împiedece legalitatea, că din egalitatea noastră de drepturi în țara, pentru a cărei realizare am luptat și noi, nu vom ceda nici un petec. Iar organele administrative nu sunt pentru a favoriza pe unii și a-i împiedeca pe alșii, ci pentruca să supraveșeze și să execute legalitatea. Așteptăm și pretindem dela ei imparșialitate și obiectivitate și, nu ne îndoim, că cei onești ni-o vor și face.

Verax.

Regalitatea lui Christos.

Fără îndoială, evenimentul religios cel mai însemnat al acestui prim sfert de veac, care a avut repercusiunile cele mai salutare asupra întregului popor creștinesc și pe care Biserica îl va înregistra cu litere de aur în istoria ei, este anul jubilar 1925.

După nemilosul măcel care a răscolit Europa întreagă, după luptele îndelungate între popoarele cari își disputau întâietatea în lume și după pacea iscălită doar în protocoale, dar nu și în inimi, de vremece mulșimile înșelate, prin răscoalele civile cereau seamă guvernelor pentru atâta sânge vărsat, se părea că nu mai e nici o nădejde pentru omenirea, care lepădându-se de Christos își închidea singură drumul învierii. Dar iată că deasupra freamătului atâtor palimi se ridică un glas, care, desprinzându-se din înălșimea Vaticanului, unde veghează soarta popoarelor urmașul principelui Apostolilor, se îndreaptă spre stăpâni și popoare, strigând: „*Pax Christi in regno Christi*“. Pacea lui Christos întru împărășia lui Christos.

Era o muștrare și un avertisment!

O muștrare: căci dacă atâtea nenorociri s'au abătut asupra lumii, pricina e că popoarele și conducătorii lor au apostatat dela Christos. Iar pace, care este adevărata pace nu poate fi fără Christos. El singur este „*Împăratul păcii*“. El singur care a venit pe pământ ca să aducă mult dorita pace, poate da oamenilor acest dar preșios.

Era un avertisment: căci este o nebunie a nădădui pacea, dacă nu se înștăpânește mai întâiu între popoare și în societatea civilă, împărășia lui Christos. *Pax Christi in regno Christi*. Pacea cea adevărată, care nu este o siluire a sufletelor, ci *tranquillitas ordinis* cum o definește Sf. Augustin, și împărășia lui Christos sunt termeni relativi cari se învoacă reciproc.

Acest glas al Pontificelui, găsi un larg ecou, dacă nu între conducători, cari mai toși erau aservișii sectelor, dar cu siguranșă în inimile simple ale credincioșilor. Și iată anul sfânt 1925 oferindu-ne prilejul binevenit, pentru a dovedi cum singură împărășia lui Christos are putere de a înfrăși popoarele. Cetele de peregrini evlavioși cari din toate părșile lumii alergău spre Cetatea eternă, pentru a mărturisii acelaș Crez, a se împărșași de aceleași Taine și pentru a cinstii acelaș Cap, fură dovada cea mai eclatantă că atunci când împărășește Christos, dispar nașionalismele înguste, se desarmează spiritele, se impacă sufletele și toși oamenii se simțesc frați.

Între toate evenimentele cari se perindară în decursul solemnitășilor jubilar, instituirea sărbătorii Re-

galităţii lui Christos este punctul culminant, care ne deschide o nouă epocă, şi care ni-l înfăţişează pe Christos în toată strălucirea sa regală.

În ultima zi a acelui an binecuvântat marele Pontifice Piu XI pogorea în Bazilica Vaticană pentru a săvârşi o slujbă nouă. Nouă în formă, dar nu şi în fond. Aceasta nouă liturgie, cu glasul său sugestiv şi puternic, proclama regalitatea universală şi divină a lui Isus Christos: *Veniţi să ne închinăm lui Christos împăratul nostru!* „Vrednic este Mielul, carele s'a jungheat, ca să primescă putere, şi divinitate şi înțelepciune şi tărie şi cinste...“ (Apoc. V, 12).

Actul acesta solemn, fu precedat de un document de o covârşitoare importanţă: Enciclica *Quas primas*, prin care S. Părinte institua noua sărbătoare a Regalităţii lui Christos şi dispunea ca aceasta sărbătoare să se prăznuiească în ultima Duminică a lunii Octomvrie de către Biserica întreagă, fără de excepţie.

Pentru ce aceasta nouă sărbătoare? Pentru a afirma mai multă putere şi a imprima în inimile credincioşilor acest adevăr fundamental al creştinismului, că Isus Christos are drepturi inalienabile asupra tuturor, şi pentru a condamna din nou o greşală pe care S. Părinte o cheamă *ciuma epocii noastre*, laicismul liberal. Munca continuă a sectelor întunecoase, a reuşit să pervertească minţile în așa măsură, în cât anumite principii anticreştineşti şi antisociale nu mai trezeau groaza aceea pe care trebuiau s'o trezească. S. Părinte în înțelepciunea sa luminală, crezu de oportunitate, să inculce din nou acest adevăr al stăpânirii supreme a lui Isus Christos, şi să osândească greşala opusă. Şi ca să fie mai eficace aceasta osândire şi mai bogate roadele, institui noua sărbătoare. *Legem credendi statuat lex supplicandi*, zice vechiul canon bisericesc, legea rugăciunii e legea credinţii.

Nu vor fi de acum înainte numai puşini teologi învăţaţi şi un număr restrâns de persoane, cari vor avea cunoştinţă despre regalitatea universală a lui Christos, căruia toţi trebuie să se supună, ci şi poporul simplu în numele căruia cârmuitorii au consumat îngrozitoarea crimă a apostasiei sociale.

Şi cât de bogată nu va trebui să fie în rodirile ei aceasta nouă sărbătoare!

Enciclica „*Quas primas*“, după ce ilustrează titlurile şi natura regalităţii D. N. I. Chr. arată cari sunt avantajile recunoaşterii acestei regalităţi divine şi în ordinea vremelnică. „*Dacă oamenii vor recunoaşte atât în privat cât şi în public puterea suverană alui Christos, binefaceri însemnate de adevărată libertate, de paşnică disciplină şi de bunăînţelegere vor pătrunde întreg sfatul omenesc*“. Cuvinte cari vor rămâne. După multe veacuri, după ostenele lungi şi sângeroase, după ce vor fi încercat tot cea ce geniul şi forţa, ştiinţa şi arta pot sugera, şi când toate acestea încercări se vor fi zădărnicit, popoarele vor găsi acest aviz, cu acestea ori cu alte cuvinte, toate cuprinse în acele ale Regelui divin, spuse în momentul în care în haine de acuzat afirma divinitatea reprezentantului Cesarului: „*Tot cel ce este din adevăr, ascultă glasul meu*“ Io. XVIII, 37. Libertate ordine şi bunăînţelegere nu pot exista decât în acest Adevăr.

Libertatea, pentru că s'a spus: „adevărul vă va face pe voi liberi“. În afară de adevăr, nu găsim decât o mască a libertăţii, care surâde pe faţa barba-

rului tiran, cu diferite numiri: absolutism, democraţie, comunism; libertate adevărată însă nici când. Deja Ta-cit cunoştea un fel de oameni cari strigau după libertate: „Pentru a răsturna puterea, se provoacă la libertate, după ce au răsturnat-o asaltează însaşi libertatea“. Orişice sfortare a cârmuitorilor de a opri răul e zădărnice, până când dâşii vor să ignoreze că „unde e Spiritul Domnului acolo e libertate“ şi lapadă acest Spirit ca pe un jug insuportabil, lăsând ca ignoranţa şi negaţiunea să se instăpânească de puterea publică şi fac legi cari sufoacă orice libertate justă sub pretext că este vrăjmaşă Cesarului. „E D zeu, zicea Monsabre — e D-zeu acela, care a deschis înaintea noastră prăpăstii pentru a ne arăta unde duc principiile perverse pe cari nebunia noastră le-a preamărit“. Cât sunt de actuale aceste cuvinte! „Adevărul vă va face pe voi liberi“. Când popoarele, văzând greşelile trecutului, vor îmbrăţişa cu inimă sinceră adevărurile dumnezeieşti, atunci da, vor gusta binefacerile adevăratei libertăţi.

Disciplina paşnică. Enciclica Regalităţii lui Christos ne spune şi motivul. „Vrednicia regală a Domnului Nostru, precum face în oareşcare chip sacră autoritatea omenească a Regilor şi a Capilor Statului, tot așa nobilitează datorinţele şi supunerea cetăţenilor. Căci dacă mai marii şi magistraţii legitimi se vor convinge că dâşii comandează nu întru atâta prin dreptul propriu, cât mai mult din porunca Regelui divin, se înţelege uşor ce uz sfânt şi înţelept vor face dâşii de autoritatea lor şi ce interes vor avea pentru binele obştesc şi pentru demnitatea supuşilor făcând legile şi cerând îndeplinirea lor. Aşa, înlăturând orice pricină de răzvrătire, va înflori şi se va consolida ordinea şi liniştea: şi chiar şi atunci când cetăţeanul ar zări în Regi şi în Capii Statului oameni asemenea lui ori pentru vre'un motiv nevrednic şi de ocărit, nu se va subtrage de sub ascultarea lor, câtă vreme el va recunoaşte în dâşii chipul şi autoritatea lui Christos Dumnezeu şi Omul“.

Corifeii revoluţiei au combătut totdeauna învăţăturile acestea. De neînţeles însă a fost totdeauna cum oameni înzestraţi cu autoritate pot să le presteze lor armele. Fără a suspecta în ei înşişi vr'un motiv de inferioritate, se cred așa de superiori supuşilor, încât cred, că pentru supuşi este de prisos orice frâu religios, şi Dumnezeuului creştinilor, care impune celor puternici obligaţiuni mai mari decât supuşilor, preferă pe dumnezeul hegelian, dumnezeul-Stat. Efectele se văd. Cronica este de o elocvenţă inspăimântătoare. Disciplina a devenit un cuvânt arhaic în politica mondială. Nu sunt decât două căi: ori „paşnică disciplină“ în regalitatea lui Christos, ori disordinea fără de sfârşit şi fără de remediu.

Bunăînţelegere şi pacea. „E vădit — zice Enciclica — că cu cât este mai vastă împărăţia lui Christos şi îmbrăţişază mai larg neamul omenesc, cu atâta oamenii devin mai conştii de acea legătură frăţească care-i uneşte. Şi dacă împărăţia lui Christos care îmbrăţişează de drept pe toţi oamenii, i-ar îmbrăţişa şi de fapt, am mai putea despera de pacea aceea pe care Împăratul păcii a adus în lume? Până când aceasta regalitate divină nu-şi va întinde sceptrul său amabil asupra tuturor popoarelor, nu vom putea nădăjdui ziua acea în care „toate drepturile îşi vor recâştiga puterea lor cea veche, se vor reîntoarce bunăvoinţele păcii şi vor cădea din mâini armele“.

Acestea sunt avantajile vremelnice ale acestei

regalități divine. Piu XI-lea a spus că „pentruca să fie mai abundante rodirile dorite și să țină stabil în societatea omenească, e de lipsă ca aceasta cunoștință a regalității divine a D. N. I. Chr. să fie răspândită cât mai mult posibil“. Spre acest scop tinde instituirea sărbătorii lui Christos Regele.

Și atunci nu ne rămâne decât o concluzie: ca și Biserica noastră să sărbătorească aceasta amabilă regalitate divină a lui Christos. Să nu fim numai o strună fără de glas ori chiar o notă discordantă în concertul acela armonios al Bisericii universale, care în ultima Duminică a lunii Octomvrie în fiecare an va cânta măririle acestui Rege divin. Nu va urma din aceasta numaidecât o alterare a ritului nostru răsăritean, în care dealtfel se face mai adeseori pomenire despre aceasta regalitate divină, decât în ritul latin. Nici frații ortodocși separați nu ne vor critica, ci din potrivă ne vor urma. Doar bărbatul cel mai cu vază al ortodoxiei române, recunoaște în „Curentul“ din 17 Octomvrie crt. că: „In învățătura, în disciplina, în viața lor (a uniilor) bisericească sunt multe lucruri pe cari am putea să le imităm cu folos“. Altfel îi vom urma noi pe ei, și atunci nu știu când va sosi ceasul acela mult dorit al unirii religioase a tuturor Românilor.

C. T.

Cavalerii lui Hristos.

De când Hristos Mântuitorul lumii, depărtându-se de pe acest pământ, a rostit Apostolilor săi acea poruncă dumnezeiască: *Datu-mi-s'a mie toată puterea în cer și pe pământ; drept aceea mergând învășiți toate neamurile, botezându-i pe ei în numele Tatălui și al Fiului și al Spiritului Sfânt, învâșându-i să păzească toate câte am poruncit vouă și iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului*“ (Mt. 28, 18-20), suflete aprinse de dragostea lui și pătrunse de fiorii datoriei sfinte de-a vesti, n'au lipsit niciodată din sânul omenirii scufundate în întunec. Sfinții Apostoli au ars de datoria ce o simțeau de-a predica. *Vai mie, zice sf. Pavel, de nu voi vesti. Mai tare suntem datori s' ascultăm de Dumnezeu decât de oameni; zice sf. Petru, verhovnicul Apostolilor, în fața sinodului iudovesc. Zelului lor nestâns, datoriei ce o simțeau imperios în sufletele lor de-a predica, se datorește răspândirea creștinismului, deja la sfârșitul veacului întâi, în toate părțile lumii cunoscute atunci. In tot pământul a eșit vestirea lor și la marginile lumii cuvintele lor. Misionari, ce se simțeau împinși de o mare datorie, au inundat și în veacurile viitoare toate provinciile cunoscute din imperiul roman și în afară de acela. Popoarele de astăzi își datorează civilizația lor, în mare parte, acelor pioneri necunoscuți ai culturii, pe cari dragostea lui Hristos i-a împins să vestească.*

Cea mai conștientă organizatoare de misiuni în creștinătoare în sânul popoarelor păgâne a fost și este și astăzi biserica Romană. Misionarii ei au adăpat toate popoarele păgâne, și popoarele civilizate de azi ei îi datoresc cultura și civilizația lor. Cea mai frumoasă pagină a istoriei acestei Biserici este pagina misiunilor. Pe ea strălucesc faptele eroice ale celor mai luminoase figuri ale ei: Sf. Severin de Noric, sf. Nichita Remesianul, sf. Bonifatie-Winfrid, sf. Augustin de Canterbury, sf. Francisc Xaveriu apostolul Indiilor, și alții mii și mii, a căror singură dorință era: *Suflete pentru Hristos* și a căror imperativ categoric era: *Caritas Christi urget nos*.

Și azi, cei ce luptă cu mai multă abnegație, cu mai multă jertfire de sine, cu mai multă dragoste în suflet pentru marea cauză a lui Hristos, sunt misionarii Bisericii Romane. Pe ei nimeni nu-i întrece în râvnă, în zel, în abnegație, în munci și suferinți. Ei rabdă arșița arzătoare a soarelui în țările tropicale, dintele aspru al frigului în ghețurile Nordului, rabdă prigoană, luptă, ură și pismă din partea șefilor de triburi sălbatice și neînțelegătoare; rabdă privațiuni și lipsuri de neînchipuit, de multe ori cad pradă fiarelor sălbatice în țășungile nesfârșite ale Continentelor și toate acestea nu pentru mărirea lumescă, ci numai și numai pentru dragostea lui Hristos și pentru mântuirea sufletelor.

Cu adevărat cavaleri sunt misionarii, carii se luptă pentru cea mai sfântă cauză cu cele mai grele împrejurări, cu cei mai primejdioși dușmani: întunericul și răutatea. Se cade ca în fiecare an să ne aducem aminte de această ceată de apostoli vii ai Bisericii lui Hristos, cari prin felul și prin străduința lor dau dovada cea mai grăitoare, că în Biserica cea catolică a Romei pulsează adevăratul spirit al lui Hristos, dau dovada cea mai grăitoare că această Biserică este moștenitoarea spiritului lui Hristos, deoarece ea este și cea mai fidelă împlinitoare a poruncii lui de-a vesti Evanghelia la toată zidirea.

Sf. Părinte al Romei și în anul acesta ne cheamă, ca în ziua de 23 Octomvrie, sărbătoarea lui Hristos-Rege, să facem o pioasă amintire a marelui cauze a lui Hristos, a misionarilor, să ridicăm o ferbinte rugă pentru isbânda și sănătatea lor, să dăruim o sfântă danie pentru acoperirea miilor de lipsuri de cari sufăr misionarii și mai ales aceia pe cari ei cu atâta jertfă, cu atâtea sacrificii, îi aduc la legea lui Hristos, la staulul păstorului celui bun și blând.

Să ne aducem aminte în aceea zi sfântă de misionarii lui Dumnezeu, de alleșii lui Hristos, cari sunt cea mai frumoasă glorie a Bisericii noastre. Jertfiți rugăciuni, cuminecări și danii sfinte în ziua de 23 Octomvrie pentru misionarii din țările păgâne, căci astfel veți face cea mai frumoasă faptă creștinească și veți merita cel mai mare dar dela Dumnezeu.

P. T.

Episcopia Română Unită a Bucureștilor.

Numărul mare al Românilor ardeleni uniți, trecuți dincolo de Carpați, în număr de peste 100.000 ridică într-o continuă actualitate grija păstoririi lor. În ultimul timp, pentru soluționarea acestei probleme, „Unirea” dela Blaj și „Vestitorul” nostru, au cerut înființarea unei administraturi apostolice,¹⁾ respective a unui vicariat apostolic.²⁾ Credem, însă, că o episcopie ar avea rostul cel mai bine definit și o importanță capitală, din punct de vedere românesc.

În primul rând, Statului român îi incumbă primordiala datorie de a sprigini înfăptuirea ei. Sârbii, în privința aceasta, au fost foarte loiali, încă în primii ani, după unire, au înființat o mitropolie catolică la Belgrad. În cazul, chiar, dacă, unii ne-ar contesta rolul nostru hotărâtor la înfăptuirea României Mari, noi Românii ardeleni, credem că avem libertatea locomoțiunii pe întreg teritoriul Țării Românești, și, descălcând în Vechiul Regat, ne bucurăm de o absolută libertate confesională, de altfel, garantată și de art. 5 din Constituția Țării.

Înființarea acestei episcopii se impune însă și din alte considerente, și anume, din considerente pur naționale. Și pe drept cuvânt, aceasta episcopie ar avea și înalta misiune, de a purta grije în cele suflatești și Românilor aflați dincolo de fruntariile țării. Creierea acestei episcopii o reclamă ființa etnico-românească alor 4 milioane de Români împrăștiați prin America, Balcani, Cehoslovacia, Ucraina, Ungaria, etc.. Naivele speranțe legate în acest sens de Patriarhia românească s'au dovedit pure iluzii. Patriarhia noastră e mai mult o instituție de paradă, bună pentru a satisface orgoliul nostru național, nicidecum un factor spiritual hotărâtor în concertul popoarelor.

Biserica noastră unită, în schimb, făcând parte din Biserica Universală, a dovedit și'n trecut, că ce servicii importante poate să aducă cauzei naționale. Prin prelații săi Dr. Vasile Lucaciu, Dr. Alexandru Nicolescu, prințul Ghica și Dr. Ion Coltor³⁾ a avut un rol hotărâtor pe timpul conferințelor de pace⁴⁾, dând, și de astă dată dovadă, că ar putea activa cu mult succes și pentru binele sufletesc și național al Românilor găsiți dincolo de hotare.

Prin înființarea acestei episcopii s'ar duce la bun sfârșit ceea ce începuse să realizeze în Județul Vidin (Bulgaria) Ieromonahul *Samuil Dragsin*⁵⁾ care, pela 1870, izbutise să întoarcă la Sf. Unire jumătate din Români vidineni, reușind prin aceasta, ca pe un timp scurt, să-i scoată pe Români de sub influința bisericii bulgărești, dar vremurile tulburi, ce se abătură, mai apoi, peste Balcani, l-au împedat în apofolie.

Grija Românilor de peste hotare, în deosebi pentru cei din Balcani, îl frământă și pe Doctorul *Obedenaru*, ministrul României la Roma, mai apoi la Atena, care, împreună cu marele *Augustin Bunea*, a conceput salvarea Românilor Macedoneni.⁶⁾

1) „Unirea”, Blaj, 1932, nr. 29.

2) „Vestitorul”, Oradea, 1932, nr. 9.

3) vezi I. Georgescu: Momente din viața bisericii unite din ultimi zece ani (1918—1928) București, 1928.

4) vezi I. Georgescu:

5) Vezi E. Bucuța, Români dintre Vidin și Timoc, București, 1923.

6) Albumul Bunea, Blaj, 1910, p. 159.

Motivele de atunci subzistă încă și azi: Românii de peste hotare sunt în continuă primejdie de a fi desnaționalizați prin biserică. Ca o datorie morală ni se impune salvarea fraților.

În acest scop ar trebui să ia ființă, la București, un „Colegiu Național”, unde s'ar forma aceia, cari ar avea vocațiune pentru aceasta înaltă misiune.

Polonia și Germania ne-ar putea sluji de pildă. Cardinalul primate Hlond al Poloniei, la sfatul și dorința Sfântului Părinte, a înființat în Posen un seminar teologic cu menirea exclusivă de a forma preoți pentru credincioșii poloni împrăștiați în lumea largă. Catolicii germani au înființat asociația „Bonifatius” pentru grija fraților răspândiți printre străini.

Înființarea episcopiei române unite din București nu mai poate întârzia. Prin crearea ei, noi Românii uniți am vedea desevărsindu-se dorința noastră unanimă de avea un reprezentant în Capitala Țării, s'ar soluționa și păstoria Uniților din Vechiul Regat, iar pentru Românii de peste hotare ar fi un izvor de speranțe pentru un viitor, mai apropiat, de libertate confesională și națională.

Dacă frații noștri ortodocși țin mereu la suprafață chestiunea unei episcopii ortodocse orientale în Maramureș — dovadă ni-e și ultima ordine de zi stabilită de Sf. Sinod pentru Congresul Național Bisericesc convocat acum de curând, ordine în care figurează iarăș și nu șlim pentru a câtea oră chestia „episcopiei Maramureșului” ce o cer pentru cele 2—3000 credincioși ce-i au pe acolo, cum nu vom pretinde noi cu toată energia înființarea neîntârziată a unei episcopii române unite la București, episcopie pe care o reclamă o serie întreagă de motive importante, enumerate în acest articol? Să stăruim deci mereu și pentru aceasta episcopie, căci ea va servi neamul și Biserica.

Basarab Moldoveanu.

Darea celibatarilor și adaosul familiar.

Celce vrea să facă pace și dreptate între doi litiganți, zice, că așa vrea să împace lucrurile, ca „și capra să fie sătulă și varza nemâncată”, sau „și varza să fie unsă și slânina ne'ncepută”.

Aceste vorbe, deși par cam ridicole la prima vedere spun însă multe. — În înțelesul acestora bogatul ar trebui să dea câte ceva din ale sale săracului, ca acesta să nu moară de foame, dar așa ca nici bogatul să nu sărăciască. — Adică nu comunizare, ci ajuturare. Însă bogații, desigur, s'ar împotrivi și, deoparte, cu tot dreptul, dar de altă parte să se gândească și bogații că fără brațele săracului ei nu și-ar putea lucra pământul, nici apăra avutul de dușmani. Adică săracul să-și primejduiască viața pentru averea bogatului pentru nimica? Aceasta nu se poate aștepta.

Așadar săracul, dar cel avea sărac, cu drept poate cere ceva din ale bogatului. — Bogații și învățații au lefuri și averi mari, să jertfească deci pentru cei săraci, cari au lefuri mici și copii mulți.

De regulă între cei bogați sunt unii, cari, de sgâr-ciți ce sunt, nu se nici căsătoresc, pentru că să trăiască mai comozi, să nu spezeze pentru îmbrăcarea soției și a copiilor, pentru creșterea lor și pentru multe

alte ce trebuiesc în familie. Aceștia sunt *celibatarii moderni sau burlacii*.

Alții se căsătoresc, dar, tot din motiv de ordin economic, sau limitează numărul copiilor, sau rămân sterili.

Numai pușini temători de D-zeu își fac datoria națională față de neam și Țară. Și fiindcă aceștia de regulă sunt săracii dela sate sau din mahalalele orașelor, *Statul ar trebui să le asigure prin legi ajutoare familiare* pentru creșterea copiilor.

Fiindcă Statul, adevărat toți cetățenii, au destule greutăți cu dările existente și cu creșterea copiilor pe cari îi au fiecare în parte, pe cei mai săraci și cu mai mulți copii să-i ajute din așa numita „*dare a celibilor*,” care să o plătească celibatarii precum și că-

sătorii înstăriți sterili ori cu 1 copil. Familia cu 2 copii să fie norma și o avere oareșcare. P. e. 1 jug. pământ de copil sau membru de fam., la țărani.

La țărănime, industriași, meseriași și mici negustori, când s'ar constata sărăcie și lipsa de ajutor, s'ar hotărî minimumul de ajutor, care s'ar da după numărul copiilor; tot asemenea din minimumul de câștig al celibilor etc. s'ar afla cheia de impunere, ce s'ar de-trage de patron ori din plata de primit și s'ar vărsa la locul destinat. Dela țărănime darea aceasta s'ar incasa deodată și darea directă, iar din acest ajutor s'ar de-trage toate dările ce trebuie să plătească săracul și cărțile școlare ale familiei. La un țăran sărac anual 100 lei de copil ar face mult.

Pentru salariații Statului ori particulari ar fi co-respuzătoare scara următoare:

Dare dela necăsătorit peste 10 ani cu funcție definitivă	25%	din leafă ori venit	
„ „ „ „ dela 5—10 „ „ „ „	20%	„ „ „ „	
„ „ „ „ 1—5 „ „ „ „	15%	„ „ „ „	
„ „ căsătorit fără copii sau necăsătorit, nedefinitiv	10%	„ „ „ „	
„ „ „ „ cu 1 copil sau f. ajutor, necăsătorit	5%	„ „ „ „	
„ „ „ „ cu 2 copii	nimic.		
Adaus familiar la 3 copii	10%	după leafă ori venit	
„ „ „ 4 „	20%	„ „ „ „	
„ „ „ 5 „	30%	„ „ „ „	
„ „ „ 6 „	40%	„ „ „ „	
„ „ „ 7 „	50%	„ „ „ „	
„ „ „ 8 „	60%	„ „ „ „	
„ „ „ 9 „	70%	„ „ „ „	
„ „ „ 10 „	80%	„ „ „ „	
„ „ „ 11 „	90%	„ „ „ „	
„ „ „ 12 „	100%	„ „ „ „	

după mărimea lefei
ori venitului.

La naștere, nașt. și moarte, sau moartea al II-ori l. copil, darea sau ajutorul din acel an, sau $\frac{1}{2}$ ori $\frac{1}{4}$ an, e adaus de naștere, nașt. și moarte sau de îngropare. La decedarea unui părinte ad. fam. de $\frac{1}{4}$ an să fie ajutor de înmormântare celui lipsit.

Așa cred că s'ar putea ajutama cinstit cetățenii cari au mai mulți copii și nu din a Statului, ci din al acelor cetățeni cari se sustrag dela îndatorirea lor față de Neam și Țară.

Adausul familiar de azi e o adevărată bătaie de joc. Un funcționar, învățător, preot etc., cu 3—12 copii are de tot 350 lei adaus familiar pe lună. La ce îi ajunge aceasta? E drept că Statul nu se poate îngreua cu mai mult, chiar pentru aceea să plătească celibatarii, familiștii sterili, dacă nu le trebuiesc copii. Lor le convine așa, iar pe noi și neamul mult ne-ar ajuta.

Pentru copiii pensionarilor, văduvelor de funcționari activi ori pensionași, să se dea de fiecare copil ori orfan 10% din pensia părintelui în viață ori decedat, care pensie pentru copiii debili, anormali, cari nu pot ocupa funcție ori nu pot avea ocupație sau venit, precum și pentru fetele cari nu se mărită, să fie viageră.

Acestea eu le-am spus ca o propunere, care se poate modifica, adapta și care, bazată pe date statistice, să se depună în Parlament și se devie lege, pentruca și oamenii săraci, văduvele și orfanii să simtă binefacerile societății. Prin aceste măsuri neamul s'ar întări

De ce vor zice burlacii, să nu se înfrice nimeni, căci doar burlacii pot face repede să nu plătească decât 10% și, cu darul D-lui, nimic, ba poate chiar să primească cât de mult.

Aceasta lege, cât privește ajutorul, nu s'ar referi la nefuncționarii bogați neavizați la ajutor familiar, precum nici la funcționarii superiori cu salarii mari, dar detrageri și dela dânsii s'ar face, în măsură co-respuzătoare.

Astfel ar fi fericiți și celce n'ar avea nevoie de ajutor și celce ar primi acest ajutor.

Ioan Tămașiu,
învățător.

— **Către cetitori.** Urmând a se edita de institutul „Presa Bună” din Iași o lucrare, pe înțelesul tuturor, de apărare și documentare, în ce privește religia creștină catolică, prin aceasta rugăm pe cetitori să binevoască a arăta pe o cartă postală, eventual chiar într'o scrisoare adresată Părintelui Dr. Ioan Georgescu, profesor, București II, Strada Doctor Felix 73, însărcinat de numita editură cu scrierea acestei lucrări, chestiunile ce anume doresc să fie lămurite și documentate. În acest chip, prin contribuția cât mai multora, se va putea face o operă serioasă, trainică, potrivită zilelor de astăzi, vie, binefăcătoare, cum se convine să fie o carte religioasă.

Ardedul unit în plină sărbătoare.

Primim dela un credincios din Arded spre publicare următoarea scrisoare:

Domnule Redactor al „Vestitorului”,

Societatea Preasfântă Inimă a lui Isus, în frunte cu președintele nostru M. O. Domn protopop Dărăbanth Cornel, cerem publicarea în revista noastră religioasă „Vestitorul” sărbarea finută în ziua de 2 Octombrie a. c., în care zi am depus jurământul 44 de credincioși gr.-cat. înscriși în societate „Preasfânta Inimă a lui Isus”, când am primit totodată medalia și iconița Preasfintei Inimi a lui Isus. Membrii au depus jurământul înaintea sfântului Altar din bisericuța noastră din Arded în fața M. O. Domn protopop Pop Iuliu din comuna Gereușa, M. O. Domn protopop Cornel Dărăbanth părinte sufletească din loc, Domnul preot Iancic Petre din Ludoveni și preotul Pop Ioan din com. Stâna de sus. La această sărbătoare au fost adunați *mai mulți credincioși și din satele vecine.*

După terminarea sfintei Liturgii D-l preot Iancic Petre din colonia Ludoveni a ținut o predicăție despre vrăjmașii Domnului nostru Isus Hristos și despre Preasfânta Inimă a lui Isus, așa că pruni, fete, bărbați, femei, cari au luat parte la această predicăție toți au plâns auzind cuvintele sfinte și dulci ce le-a vorbit D-l preot Iancic Petre, făcându-le inimă curată și la cei lăpădași de sfânt lăcașul lui Dumnezeu, zicând credincioșii după ieșirea din biserică: „Vai păcătos am fost, dar după cuvintele ce le am auzit azi din gura preotului Iancic mă întorc și în toată Dumineca voi veni la sfânta biserică.”

După terminarea predicăției am plecat cu procesiune, în frunte cu Domni preoți de mai sus, la cimitirul nostru, unde am sfințit poarta prin care fie care credincios va merge la somnul de odihnă unde se va odihni până la județ, când vor sufla patru Ingeri din patru cornuri de lume la tot omul pe a lui nume, fiind chemați cu toții la judecata sufletească. Și în urma sfințirii ne-am întors la bisericuța noastră sfântă, tot cu procesiune.

După masă la oara 4 s'a ținut Vecernia; după Vecernie Paraclisul Preasfintei Născătoare de D-zeu și iarăș o predicare foarte frumoasă a ținut D-l preot Iancic Petre despre Preasfânta Mama lui Isus, la care am luat parte cu toții, auzind și sfintele cântări ale Inimii lui Isus cântate de fostul cantor în bisericuța noastră, director învățător Ioan Terebeși învățător local, împreună cu cantorul de acum Gh. Fărcaș, băiat de fărân din Amaș.

După toate aceste noi credincioșii din această comună foarte mulțămiiți suntem de când avem și noi în comuna noastră părinte bun sufletească care ne mai îndreaptă și pe noi pe căile cele drepte. Cu toții zicem și strigăm, că am ajuns și noi stăpâni. Mulțămim

bunului Dumnezeu că ne-a ajutat. Ne bucurăm că și noi din câțiva românași, adunați din comunele vecine ca servitori la contele Caroli Ludovic, avem astăzi bisericuța noastră după o multă osteneală depusă de părintele nostru sufletească protopop Cornel Dărăbanth, împreună cu curătorul Ioan Popovici și Oșan Găvrilă și cu ajutorul tuturor credincioșilor greco-cat. din această comună.

Arded, la 3 Octombrie 1932.

Gheorghe Bretan,

credincios român gr.-cat., membru al Societății Agrului și membru în societatea „Inima lui Isus”.

Din activitatea clericilor Români din Viena

IV.*)

„Armonia.”

Proza „Armoniei” nu e superioară poeziei. Excepție ar face doar articolele de conținut variat, cari uimesc prin avânt, cunoștințe și îndrăzneală. Dintre nuvele amintim nuvela originală „Corneliu Buteanu”, al cărei erou Corneliu Buteanu „surcel” (cum scrie „Armonia”) al unei nobile familii române de Buteasa la o vânătoare, rătăcind prin pădure, ajunge la bordiul lui George, mai înainte Gelu Munteanu, fost nobil Român din partea de miazăzi a Transilvaniei, de a cărui fiică Florica se îndrăgostește. Părinții lui nu văd cu ochi buni această legătură și-l dau la oaste, unde se dovedește bun osiaș și unde câștigă multe simpatii. E încredințat cu întreținerea unei iscoade împreună cu cei 12 feciori de Român de sub conducerea lui, prin împrejurimi. Cu acest prilej o întâlnește din nou pe Florica, alungată de pe moșia tatălui său, și-și jură credință. În lupta ce o are cu dușmanul, e rănit. În această vreme George e bătut de domnul său. Mama fetei moare din cauza traiului greu. Cu puține zile în urmă moare și George, rămânând Florica singură. Și când Buteanu se reîntoarce din cetate refăcut, localnicii duceau la groapă sicriul Florichii. Buteanu mahnit se retrage la moșia tatălui său, unde, după un an de singurătate, se stinge și el.

Ar mai fi de amintit și Branda, nuvelă istorică după Rud. A Waldburg și Casa numită a Gelosiei, dar ele fiind simple traduceri prezintă puțină importanță. Ne vom opri cu ceva mai mult asupra articolelor politice. Astfel:

În „*un cuventu dedicatu Armoniei*” se insistă mult asupra originii noastre romane, asupra trebuinței de dezvoltare a științelor la noi și mai presus de toate: unirea, buna înțelegere, armonia. Exemple în această privință avem destule. De aici apoi roștul societăților literare, care exercită o însemnată influență asupra vieții și limbii poporului. Cam în urmărirea acestui scop am putea îndrepta mica noastră societate. Să ne unim în „averea spirituală” și urmașii ne vor binecuvânta.

„*Patria, patriot, patriotism*” se prezintă ca un studiu destul de serios asupra Patriei și dragostei de

*) Vezi „Vestitorul” Nr. 9 a. c.

Patrie; patriotismul la Romani, Greci și Evrei; marea transformare ce o face Creștinismul și în această privință.

Apoi: „Necesitatea ajutorului, începutul și folosul lui, Sclăvia în Biserică, Salutațiunile și Prezentele îndatinate la anul nou, cu o privire asupra obiceiurilor romane și întrucât le-a păstrat creștinismul.

„Ore este Dumnezeu?“ Un articol f. interesant și bine documentat. Mai amintim: „Studiul religiei, necesitatea lui, Ore potu-se boteza pruncii Judeilor sau a necredincioșilor fără voia părinților? Despre grație și demnitate (după Schiller, Home și Kant), corespondența din Egiptu.“

Propuneri interesante și îndrăznețe întâlnim în „Ce așiu dori?“ „Se potemu ave una societate pentru Istoria și pentru limba.“ Cu privire la limbă: Vom străbate ținuturile locuite de Români și vom lua ceea ce e mai bun, mai de frunte în vorbire și apoi din acest total de bun și frumos să alcătuim „unu ce comunu și generalu pentru toți Români — în care se fia scrisorile mai alese și de lipsa pentru toți — ce apoi margininduse prein regule certe se sierbesca de o cale regulata“ pentru aceia cari din sânul nostru se vor avânta în „campulu amplu al științelor.“ N'avem lipsă în realizarea acestui scop să colindăm lumea întregă „se venăm și cuvente și radecine (buna ora ca Ungurii pre în Persia și până la muntele Himalaja cautandu se afle ce nu au avutu nece odată și prein urmare nici potura perde).“ Greutate ar prezenta doar Istoria, dar nici ea nu privitor la originea noastră romană, fapt pe deplin dovedit, ci mai vârtos la viețuirea Românilor în decursul diferitelor vremuri, din lipsa documentelor. O cauză a acestei neputințe de a cunoaște trecutul e năvălirea barbarilor și nimicirea marelui bibliotecar a Imperiului de Răsărit, care de bună seamă cuprindea date importante asupra originii și rânduelilor diferitelor neamuri.

Românii din pricina greutăților vremei n'au putut continua „științele cari le adusesc cu sine“ (?) și au neglijat încreștarea întâmplărilor mai de seamă din vieța lor. Vieța strămoșilor noștri presintă mare importanță pentru noi și de aceea avem datoria de a desgrota trecutul, un Petru și Asan, un Ioan dincolo de Dunăre, un Morut, care nu se plecaseră nici lui Atila, apoi strănepotul lui Meno-Morut vajnicul luptător împotriva Ungurilor, Glad, Vlad, Ochtum învingătorul oastei lui Ștefan, Corvinaii, Basarabii, dincoace de Dunăre, sunt tot atâtea figuri mărețe ale trecutului nostru glorios.

Să ne impunem prin culegerea datelor istorice și prin scrierea unei Istorii a Românilor, în fața străinilor, cari cu invidie răutăcioasă ne deneagă până și originea romană.

Eugen Micu.

(Va urma).

CRONICI

Nr. 3169/1932.

Concurs la parohia Cozniciul-de-jos.

Pentru complenirea parohiei *Cozniciul-de-jos*. (protopopiatul Șimleului), prin aceasta se publică concurs cu termenul de 1 Noemvrie crt.

Oradea, la 17 Octomvrie 1932.

Chiriașii Tipografiei Românească Oradea.

— **Adunarea Agrului.** Organizația Agrului dela catedrală va ținea Duminecă în 23 cor. *șezătoare* culturală-religioasă în cartierul colonia *loșia*, strada *întâi* Nr. 33 (locuința Stanciu) d. m. la orele 4 $\frac{1}{2}$. Vor vorbi d-l Dr. *Sabu Marta*, președintele organizației, d-l Dr. *Mihai Popoviciu* medic, Păr. *Ion Gârleanu* și Păr. Dr. *L. Tăutu*. La șezătoare își va da concursul și corul Academiei Teologice. Sunt rugați, îndeosebi credincioșii din acel cartier, a participa la această ședință cu toții.

— **Serbare pentru copiii săraci.** Societatea „Preasfintei Inimi“ dela catedrala gr. cat. Oradea va aranja *Duminică în 30 Oct. c.* o serbare religioasă culturală în **Casa Națională** din *Bul. Regele Ferdinand* No. 11 cu concursul corului Academiei teologice gr. cat. și cu al elevilor și elevelor dela școala de aplicație gr. cat., la orele 4 $\frac{1}{2}$ d. m.. Intrarea la serbare se face cu program obligator. Suprasolviri se primesc cu mulțumită, venitul serbării este destinat pentru îmbrăcarea și provederea cu cărți a copiilor săraci dela școlile primare. Rugăm pe toți, pe cari îi interesează prestațiunile micilor elevi, să ne onoreze cu prezența. În program va fi și o conferință cu proiecțiuni despre *monumente romane* de Păr. *Ion Gârleanu*, apoi coruri, recitări și dansuri naționale de ale micelor copile dela școala de aplicație. *Comitetul Societății „Preasfintei Inimi“*.

— **Invesmântare de călugări la Beiuș.** Duminecă în 16 c. Exc. Sa Episcopul diecezan, aflându-se la inspectarea școlilor diecezane din Beiuș, a săvârșit și actul învesmântării alor 3 călugări asumpționiști și anume: Păr. *I. Cristea Vasile*, primul preot român asumpționist, Fr. *Aron Vasile* și alt Fr. *Vasile*.

— **Conferință episcopescă la Blaj.** În zilele de 24—25 Oct. c. va avea loc la Blaj o conferință a episcopatului nostru gr. cat., la care se va debata chestiunea licenței în teologie la Academiiile noastre teologice.

— **Cea mai bună pregătire la sf. Mărturisire** este *Indreptarea păcătoșului* de *Samoilă Clain*, edată de rep. prepozit Dr. *Iacob Radu*; costă 8 Lei la Soc. Sf. *Ioan Gură Oradea*.

— **Istoria diecezii gr. cat. de Oradea** de Dr. *Iacob Radu Radu* costă 40 Lei la Academia teol. gr. cat. Oradea. — Tot acolo *Predici* de Dr. *Dem. Radu* vol. I. cu 25 Lei.

— **A apărut: Tipicul bisericesc**, de Dr. *Victor Bojor* și *Ștefan Roșianu*, ediția II. revăzută și îndreptată, 8° — 544 pagini. Prețul 110 Lei. Cuprinde toate cele trebuincioase pentru săvârșirea serviciilor divine după ritul oriental. Această ediție a binecunoscutului *Tipic*, acum îmbogățit, precizat și îndreptat în multe, îl recomandăm tuturor cari se interesează de rânduiala serviciilor divine.

Redactor responsabil: Păr. Dr. *Aloisie L. Tăutu*